

המערכה ביא דראנג ועיצוב אופיה של מלחמת וייטנאם

בסתיו 1965 ניסה צבא צפון-וייטנאם מהלך אסטרטגי רחב במטרה לאחד את וייטנאם. את מערכת הבלימה ניהלו האמריקנים בעמק יא דראנג, והיא הסתיימה בתבוסה גדולה של הצפון-וייטנאמים. הלקחים שהפיקו האמריקנים מהמערכה הזאת עיצבו את האסטרטגיה שלהם בווייטנאם למשך חמש השנים שלאחר מכן

ד"ר טל טובי

סאן (Khe Sanh) השתתפו שלוש דיוויזיות של צבא צפון-וייטנאם.

האסטרטגיה האמריקנית, שהתוותה על-ידי מפקד כוחות ארצות-הברית בווייטנאם, גנרל ויליאם וסטמורלנד, הייתה אסטרטגיה של התשה. הפיקוד האמריקני חיפש את "נקודת השבירה" או את "נקודת המפנה" של המלחמה, כלומר את השלב שבו יעלה מספר ההרוגים של הכוחות הקומוניסטיים על כוח האדם שהם יכולים לגייס. הטקטיקה שננקטה לשם השגת המטרה האסטרטגית הייתה מבצעי "חפש והשמד" (Search and Destroy).

אחת הטעויות הנפוצות ביותר של מחקרים על מלחמת וייטנאם היא הטענה כי מבצעי "חפש והשמד" היו

האסטרטגיה האמריקנית. אך לא כך הדבר. האסטרטגיה הייתה של התשה, והיא גובשה כבר בתחילת המעורבות הקרקעית המסיבית של ארצות-הברית בווייטנאם – במיוחד בעקבותיו של העימות החזיתי הראשון בין יחידות צבאיות אמריקניות לבין יחידות סדירות של צבא צפון-וייטנאם ויחידות של הווייט־קונג – הקרב בעמק יא דראנג (la Drang, 19 באוקטובר – 26 בנובמבר 1965). ניתוח תוצאות הקרב יעמוד במרכזו של מאמר זה ויראה כיצד השפיע על האסטרטגיה ועל הטקטיקה של צבא ארצות-הברית עד לקיץ 1969 – עת החלה ארצות-הברית להעביר את האחריות לניהול המלחמה לידי דרום-וייטנאם (הווייטנאמיזציה של המלחמה).

בדצמבר 1963 קיבלה ממשלת צפון-וייטנאם החלטה

יותר מרבע מאה לאחר סיומה של מלחמת וייטנאם חלוקים היסטוריונים צבאיים ואנשי צבא בדבר נכונותה או אי-נכונותה של האסטרטגיה שנקטו האמריקנים במהלך אותה מלחמה. האם צבא ארצות-הברית נלחם את המלחמה הנפונה בתנאים שהציב הקונפליקט בווייטנאם? זוהי השאלה הבסיסית, שחוקרים רבים מנסים לענות עליה. היסטוריונים צבאיים, ובעיקר אלה ששירתו בתפקידי פיקוד בכירים בווייטנאם, טוענים כי צבא ארצות-הברית היה בלתי מנוצח בשדה הקרב. אחד הבולטים בגישה זו הוא קולונל הארי סאמרס, שספרו "על אסטרטגיה" הפך להיות ספר לימוד בסיסי באקדמיות הצבאיות בארצות-הברית.¹

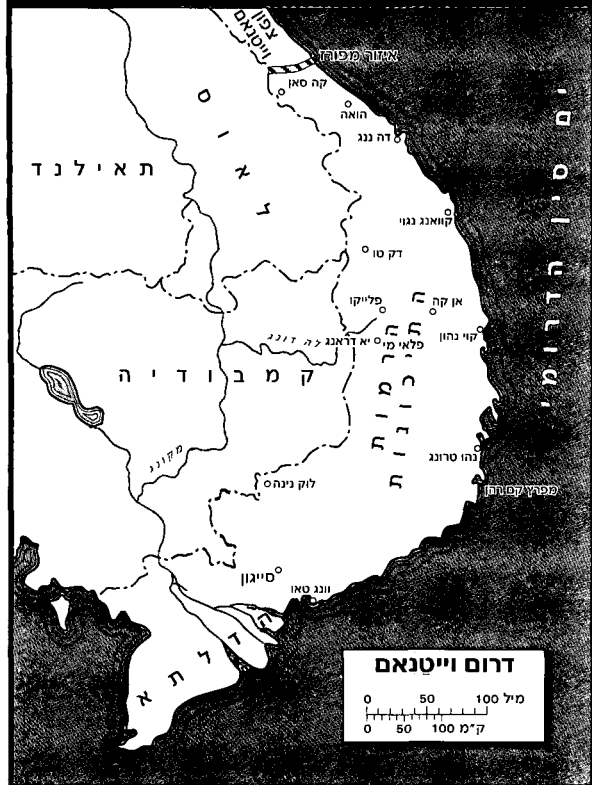
זוהי גם עמדתו של גנרל ברוס פאלמר, שהיה סגן מפקד כוחות ארצות-

הברית בווייטנאם ולאחר מכן סגן הרמטכ"ל של צבא היבשה.² אסכולה זו טוענת כי מלחמת וייטנאם הייתה מלחמה קונוונציונלית בעיקרה, אך נעשה בה שימוש רב בטקטיקות של מלחמת גרילה. לראיה הם מביאים את העובדה כי בדרום-וייטנאם נמצאו ארבעה קורפוסים של צבא צפון-וייטנאם, וכי המלחמה בשלביה האחרונים (מאמצע 1972) הייתה מלחמה קונוונציונלית לפי ההגדרה הקלאסית.³ אך עוד קודם לכן נלחמו יחידות של הצבא האמריקני נגד כוחות גדולים. כך, למשל, במצור על בסיס המארינס בקה

מרצה במכללה
לפיקוד טקטי

מיקום המערכה ביא דראנג

המערכה ביא דראנג ועיצוב אופיה של מלחמת וייטנאם

151 חיילים אמריקנים נהרגו במהלך הקרב, שנמשך כשעתיים, ורבים נפצעו. רק בשעות אחרי הצהריים המאוחרות הצליחו יחידות אחרות של הדיוויזיה לחבור לגדוד הפגוע ולחלץ את אנשיו. לא ניתן היה לתת לגדוד סיוע אווירי וארטילרי בגלל קרבתם הרבה של החיילים האמריקנים לחיילים הצפון-וייטנאמים וכן משום שהאמריקנים לא הצליחו לזהות ולסמן את מקורות האש. המערכה הסתיימה עם נסיגת הכוחות של צבא צפון-וייטנאם אל מעבר לגבול הקמבודי (26 בנובמבר), והיה ברור כי דיוויזיית הפרשים הראשונה הצליחה למנוע מצבא צפון-וייטנאם להשיג את יעדיו האסטרטגיים, דהיינו לבתר את דרום-וייטנאם לשניים.⁷ לפיכך, למרות האבדות הקשות שספגה ארצות-הברית, נחשבה המערכה למוצלחת. סדרת הקרבות, שנוהלו במסגרת המערכה בעמק יא דראנג, נחשבת לעימות החזיתי הראשון בין ארצות-הברית לצבא צפון-וייטנאם, ומכאן החשיבות הרבה שייחסו לה האמריקנים. הלקחים שהפיקו האמריקנים מסדרת הקרבות הוטמעו בכל היחידות שלהם בווייטנאם. ראוי לציין כי גם בצד הקומוניסטי היה תהליך של הפקת לקחים בעקבות המערכה ביא דראנג.

צבא ארצות-הברית: הלקח האסטרטגי

המסקנה העיקרית שאליה הגיעו האמריקנים בעקבות

אסטרטגית חשובה, שלפיה תשלח יחידות צבא סדירות של הצפון לעזרת המחתרת הקומוניסטית שפעלה בדרום – הווייט-קונג. התוכנית הקומוניסטית הייתה לחצות את דרום-וייטנאם לשניים ולעורר התקוממויות בערים הגדולות, לאחר שבאזורים הכפריים כבר הושגה שליטה כמעט מוחלטת של הווייט-קונג. התוכנית קבעה כי הדיוויזיות הצפון-וייטנאמיות יתרכזו סמוך לגבול עם קמבודיה ובמעין מתקפת בזק יחצו את המדינה.

במקביל להתעצמות הצפון-וייטנאמית הן בדרום-וייטנאם והן לאורך גבולות קמבודיה ולאוס החלה גם ארצות-הברית להגדיל את כוחותיה בווייטנאם. עד אוקטובר 1965 התבטאה המעורבות האמריקנית בווייטנאם בעיקר ביעוץ ליחידות של דרום-וייטנאם, בביצוע סיורים אלימים ארוכי טווח (Long Range Reconnaissance Patrols – LRRP) על-ידי כוחות מיוחדים ("הכומות הירוקות" – 5th Special Forces Group [Airborne]), בשיתוף פעולה עם שבטי ההרים (המונטיניארדים) וכן בהגנה על מתחמים אמריקניים. בסיסי הכוחות המיוחדים היו מטרה מועדפת להתקפות מצד הכוחות הקומוניסטיים. הבסיסים היו מבודדים, דרכי הגישה אליהם היו קשות, ולעיתים ניתן היה להעביר להם אספקה רק באמצעות מסוקים. מבסיסים אלה יצאו הכוחות המיוחדים לפשיטות על נתיבי הספקה של הקומוניסטים. פעמים רבות חצו היחידות האמריקניות את הגבול אל תוך קמבודיה ולאוס על מנת לפגוע בשיירות שהתקדמו לאורך נתיב הרצ'י-מין.⁴

פעולותיהם של הכוחות המיוחדים הסבו נזקים כבדים ליחידות הקומוניסטיות – סיבה נוספת לכך שבסיסיהם היו מטרה מועדפת. ב-19 באוקטובר 1965 התקיפו יחידות צפון-וייטנאמיות את בסיס הכוחות המיוחדים בפלאי מי (Plei Me), דרומית-מערבית לעיר פלייקו (Pleiku).⁵ להערכת האמריקנים הייתה זו ראשיתו של הניסיון הצפון-וייטנאמי לבתר את דרום-וייטנאם לשניים. אלמנטים מדיוויזיית הפרשים הראשונה (1st Cavalry Division [Airborne]) סייעו ליחידות דרום-וייטנאמיות להדוף את המתקפה. מפקדת הסיוע האמריקני בווייטנאם (Military Assistance Command, Vietnam – MACV) בפקודו של גנרל וסטמורלנד הורתה לדיוויזיית הפרשים להמשיך לחפש את שרידי היחידות הצפון-וייטנאמיות ולהשמידן.⁶ ההערכה המודיעינית של צבא ארצות-הברית קבעה כי בעמק נמצאים שלושה גדודים צפון-וייטנאמיים.

המגע הרציני הראשון בין היחידות האמריקניות לבין היחידות הצפון-וייטנאמיות היה ב-14 בנובמבר. היחידות האמריקניות – בסיוע ארטילרי מסיבי ובסיוע של מפציצי הענק "בי-52" – הצליחו לגרום אבדות קשות לצפון-וייטנאמים. האמריקנים ניצלו את הצלחותיהם הראשונות והחלו לרדוף אחרי הכוחות הקומוניסטיים הנסוגים. ב-17 בנובמבר נפל אחד הגדודים האמריקניים לתוך מארב מתוכנן.

עבודה זו הייתה שגויה, וכי היא שהביאה לתבוסה האמריקנית בווייטנאם.¹⁰ היחידות האמריקניות אימצו שיטות של לוחמה נגד גרילה תוך הסתמכות על כוח האש העצום שלהן, על ניידות אווירית גבוהה וכן על סיוע ארטילרי ואווירי ככל שהתבקש. כיוון שהפיקוד האמריקני זיהה את נתיב הרוצ'י-מין כיעד אסטרטגי ראשון במעלה, הופעלו הכוחות המיוחדים לאורך נתיב תעבורה זה ונוסף על כך הוא הופצץ ללא הרף. מעריכים כי כמות הפצצות שהוטלה על הנתיב גבוהה מזו שהוטלה על גרמניה במהלך מלחמת העולם השנייה. הניסיון לפגוע בנתיב ההספקה הגיע לשיאו עם הפלישה האמריקנית לקמבודיה ב-1970.

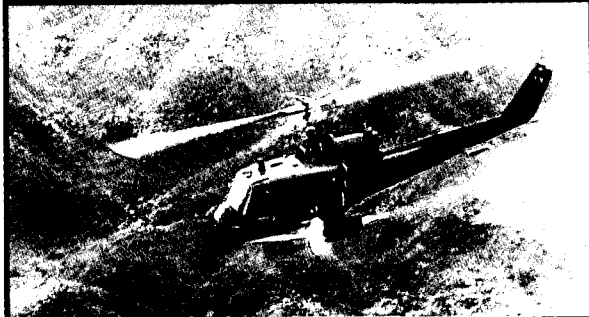
יחס האבדות המשוער ביא דראנג (12:1) שימש הוכחה ניצחת לגנרל וסטמורלנד כי על-ידי אסטרטגיית ההתשה ניתן יהיה לנצח במלחמה. בהתאם לכך נערכו מפעם לפעם מבצעים בהיקף גדול במטרה לטהר שטחים מנוכחות קומוניסטית צבאית, וביניהם נערכו מאות מבצעים קטנים לפי טקטיקת "חפש והשמד". יש לציין כי גם כוחות המארניס, שהיו רגישים יותר לביצוע תוכניות אזרחיות במסגרת הכוללת של "השכנת השלום", שמו דגש על פעילות צבאית רחבת היקף בגזרת אחריותם (המחוזות הצפוניים של דרום וייטנאם, MR-I). למעשה, זהו הלך העיקרי שהפיק הפיקוד האמריקני לאחר המערכה ביא דראנג, והוא זה שהשפיע על ניהול המלחמה עד לשלב הווייטנאמיזציה שלה.

במחקר אומנם נמתחת ביקורת קשה על התפיסה האסטרטגית של ארצות-הברית בווייטנאם, אבל חשוב להדגיש שהאסטרטגיה הזאת התבססה על היזון חוזר שהגיע משטחי הלחימה. ל-MACV היו סיבות רבות להאמין כי את רוב נטל הלחימה נושא על כתפיו הצבא הצפון-וייטנאמי. היתקלויות חוזרות ונשנות עם יחידות סדירות צפון-וייטנאמיות – במיוחד במחוזות הצפוניים של דרום-וייטנאם (MR-I) במהלך 1965-1966 – סיפקו הוכחה ניצחת כי את המלחמה מנהלות יחידות סדירות של צבא צפון-וייטנאם.¹¹ ארצות-הברית מעולם לא התכוונה לכבוש את צפון-וייטנאם או להחזיק כוחות בשטחים שטוהרו בדרום על-ידי היחידות האמריקניות. מייד עם סיומה של המערכה בעמק יא דראנג פונו יחידות הדיוויזיה הראשונה לאזורי קרבות אחרים שבהם היו נחוצות. צבא צפון-וייטנאם ניצל זאת, ויחידות שלו חזרו והתמקמו בעמק. אך הפיקוד האמריקני קיווה כי שורה ארוכה של מערכות דוגמת זו שנערכה ביא דראנג יובילו בסופו של דבר לתבוסת הכוחות הקומוניסטיים במלחמה. לדעת MACV הוכיחה את עצמה אסטרטגיית ההתשה, ולפיכך לא התבקש כל שינוי בראייה המערכתית של המלחמה.¹² על ההנחה הזאת התבססה כל האסטרטגיה האמריקנית בווייטנאם.

אין ספק כי מלחמת וייטנאם הייתה שונה מהמלחמות שקדמו לה במאה ה-20, והפיקוד האמריקני היה ער לכך. במלחמת וייטנאם לא היו קווי חזית ברורים, והצלחה לא

המערכה הייתה כי בדרום-וייטנאם ישנה נוכחות מסיבית של יחידות צפון-וייטנאמיות סדירות. אומנם הן השתמשו בשיטות גרילה, אך הקביעה האמריקנית הייתה כי זוהי לוחמת גרילה קלאסית ולא הלוחמה המהפכנית שאיפיינה את מלחמת וייטנאם בתקופת השלטון הצרפתי. נקודה זו מחייבת הסבר נוסף. תיאוריות הלוחמה המהפכנית קבעו כי על מנת לנצח את האויב יש לזכות בתמיכת רובה המכריע של האוכלוסייה הכפרית. בהגדרתו של מארצה-טונג: הכפריים נחוצים ללוחמי הגרילה כמו מים לדגים. מהאוכלוסייה הכפרית זכו הלוחמים למזון, למחסה, למודיעין ולטיפול רפואי, ומקרבה אף גויסו לוחמים נוספים.⁸ זה היה

מסוק UH-1 "יואי" יורה רקטה כמהלך התקפה על עמדות אויב כמהלך מלחמת וייטנאם (אפריל 1971)

היחידות האמריקניות אימצו שיטות של לוחמה נגד גרילה תוך הסתמכות על כוח האש העצום שלהן, על ניידות אווירית גבוהה וכן על סיוע ארטילרי ואווירי ככל שהתבקש

המצב עבור הווייט-קונג, אך לא עבור היחידות הצפון-וייטנאמיות. המקורות הלוגיסטיים של יחידות הצבא הצפון-וייטנאמיות היו בצפון והגיעו אל היחידות הלוחמות דרך נתיב הרוצ'י-מין. לפיכך לא נזקקו היחידות האלה לכפרים כעורף לוגיסטי.

מסיבה זו החליטו האסטרטגים האמריקנים להשקיע פחות משאבים בניסיון לזכות בתמיכתה של האוכלוסייה הכפרית הווייטנאמית. התוצאה: התוכניות ל"השכנת שלום" (Pacification) נדחקו לטובת פעילות צבאית מסיבית ואינטנסיבית. אך אין לטעון כי ארצות-הברית משכה ידה כליל מהניסיון לבצע תוכניות כאלה. ארצות-הברית הייתה מעורבת בכל תוכניות "השכנת השלום" שהופעלו בווייטנאם החל מ-1961, ולמעשה גם לאחר פינוי כוחותיה מדרום-וייטנאם (1973) ועד לסיומה המוחלט של המלחמה (מאי 1975). משאבים עצומים הושקעו בפיתוח המגזרים האזרחיים של דרום-וייטנאם, ובמיוחד המגזר הכפרי, אך הדגש הושם על הפעלת כוחות הצבא לחיסול הכוח הצבאי של הקומוניסטים.⁹

ישנה אסכולה היסטוריוגרפית רחבה הטוענת כי הנחת

● "To shoot first and worry about hearts and minds later".

ביטויים אלה ממחישים בצורה צינית את יחס החיילים כלפי האוכלוסייה המקומית ומלמדים כי לא היה כל ניסיון להבדיל בין וייטנאמי השייך לווייט־קונג לבין וייטנאמי שאיתרע מזלו ונמצא בליבו של איזור ירי חופשי (Free Fire Zone).²⁰ החל מ־1969 הבינו החיילים הקרביים כי משימות קרביות, שהוצאו אל הפועל רק כדי להביא ל"ספירת גופות" גבוהה על מנת שמפקדיהם יתקדמו בתפקידים ובדרגות, מסכנות את חייהם.²¹ הכרה זו הביאה לסירובן של מחלקות שלמות לצאת למשימות קרביות ואף לחיסול מפקדים ("Fragging"), שנחשבו לשאפתנים יתר על המידה בעיני פקודיהם.²²

כאמור, "ספירת הגופות" באה לעולם, משום שלצבא האמריקני לא היו מדדים אחרים לבחינת הצלחה והתקדמות. יש לציין כי ראשיתה של שיטה זו במלחמת קוריאה. מחסור זה במדדים נבע בראש ובראשונה מאופיה המוגבל של המלחמה בווייטנאם (כמו גם של מלחמת קוריאה). מלחמת וייטנאם הוגבלה – בין היתר – מבחינה גיאוגרפית: לצבא נאסר לחצות את קו הרוחב 17 (DMZ), ולכיבוש שטחים מדרום לקו הרוחב 17 לא הייתה שום משמעות.²³ כיוון שאת הצלחתן של תוכניות "השכנת השלום" ניתן היה למדוד רק בטווח הארוך, השתמש הצבא

ב"ספירת גופות" כמכשיר שמדד את הצלחת היחידות הקרביות בשדה הקרב. למרות הביקורת הרבה שהוטחה בצבא האמריקני על "סינדרום ספירת הגופות", הרי בסופו של דבר האבדות הכבדות שספגו הווייט־קונג וצבא צפון־וייטנאם במהלך מתקפת טט הביאו לפגיעה קשה ביכולתם של הקומוניסטים להמשיך ביוזמות התקפיות. כוחו של הווייט־קונג במהלך מתקפת טט – ובמיוחד עם הפעלתה של "פניקס", התוכנית לחיסול ממוקד של פעילי הווייט־קונג²⁴ – הגיע לרמות חולשה קריטיות, ואילו צבא צפון־וייטנאם חזר ליוזמות התקפיות רחבות היקף רק במאוס 1972.

"ספירת הגופות" – כפי שכבר הודגש – הייתה הדרך שבאמצעותה קיוו האמריקנים להביא את הווייט־קונג אל נקודת השבירה שלו. ברגע שהנקודה הזאת תגיע – העריכו האמריקנים – יחדלו צפון־וייטנאם והווייט־קונג ממאמציהם לאחד את שני חלקיה של וייטנאם תחת שלטון קומוניסטי, ובכך תושג מטרת המלחמה. במילים אחרות: מלחמת וייטנאם לא הייתה עבור האמריקנים מלחמה של להיות או לחדול כפי שהייתה מלחמת העולם השנייה, אלא מטרתה הייתה "לשכנע" את הצפון להפסיק את המאבק הקומוניסטי בדרום. ברור היה כי יש לפגוע כמה שיותר בקומוניסטים, אך מקבלי החלטות בארה"ב והדרגים המבצעיים של הצבא

הייתה יכולה להימדד בכיבוש שטחים וביכולת להחזיק בהם לאורך זמן תוך הדיפת האויב. לפיכך נדרשה דרך אחרת למדוד את הישגי הצבא. הדרך שבה בחרו האמריקנים לעשות זאת הייתה לספור את אבדות האויב: הרוגים, שבויים וכלי הנשק שנתפסו מידי הקומוניסטים לאחר כל היתקלות. יחידות לוחמות זכו לפרסים, לעיטורים ולחופשות, אם יכלו להוכיח "ספירת גופות" (Body Counts) גבוהה. מספר הגופות שהותיר האויב בשדה הקרב היה המדד להצלחה ולא מספר הכפריים שתמכו בממשלה.¹³ למעשה, "ספירת גופות" הייתה ליבה של אסטרטגיית ההתשה של צבא ארצות־הברית בווייטנאם. לפי מסמכי הפנטגון, האסטרטגיה של וסטמורלנד התבססה על "קונספציית מטחנת הבשר", שהתוותה על ידי הגנרלים מתיו רידג'וויי ומרק קלארק, מפקדי הכוחות האמריקניים במהלך מלחמת קוריאה, קרי שימוש בכוח האש העדיף של הצבא האמריקני מול המסות האנושיות של הקומוניסטים (מתקפות "גלי אדם").¹⁴ הצבא היה צריך להציג בצורה מוחשית את הצלחתו בשדה הקרב, וקשה היה להציג לעשרות העיתונאים (ודרכם לציבור האמריקני ולמקבלי ההחלטות), שהסתובבו בקרב היחידות הלוחמות, כפריים הנראים, לכאורה, כתומכי של ממשלת דרום־וייטנאם. תחת זאת היה קל הרבה יותר להציג גופות מרוטשות, שבויים וכלי נשק מתוצרת ברית־המועצות או סין.

"ספירת גופות" יחד עם "הריגה מאושרת" (Confirmed Kills) ו"יחס הריגה" (Kill Ratio)¹⁵ הפכו להיות מהביטויים המזוהים ביותר עם מלחמת וייטנאם. שיטת הערכה זו יכולה הייתה להיות חיובית, כיוון שהביאה לתחרות בין היחידות. הכוונה הייתה כי התגמולים יביאו לשיפור הביצועים של היחידות הלוחמות ולהגברת המוטיבציה. אך המחקר קובע כי ככלל הייתה השיטה הזאת פסולה מיסודה. הסטטיסטיקות נופחו ויצרו את האשליה כי ישנה התקדמות במלחמה.¹⁶ הפיקוד הגבוה לחץ על מפקדי הדיוויזיות והחטיבות להשיג ספירת גופות גבוהה, והלחץ ירד ליחידות הלוחמות. קצינים קרביים ידעו כי ספירת גופות גבוהה הייתה ערובה בטוחה להתקדמותם הצבאית, ומחקרים בני התקופה הצביעו על כך שהדיווחים משדה הקרב היו מנופחים עד כדי 100%.¹⁷ הלחץ על הפלוגות הלוחמות מצד מפקדיהן שנשארו בבסיסים הבטוחים הביא במקרים מסוימים למבצעים חסרי תכלית אסטרטגית או אפילו טקטית כמו הקרב על גבעה 937 (Hamburger Hill).¹⁸ במקרים אחרים הביאה השיטה להרג אזרחים. הרג חסר הצדקה זה נומק באמצעות אימרות דוגמת:

- "If it's dead and Vietnamese it's VC (Viet Cong)".
- "Regardless of what a person might be before he was killed, afterwards he was a dink".¹⁹

לאחר הפצצות מרבד של מפציצי "בי-52" או לאחר שימוש בנפלים.

לפיכך, למרות כל הביקורת על השיטה, הרי בסופו של דבר מקבל המחקר את ההערכה הסופית האמריקנית בדבר אבדות הקומוניסטים במלחמת וייטנאם.³⁰

צבא ארצות הברית: הלקח הטקטי

אם ההתשה הייתה היעד האסטרטגי, הרי הדרך להשגת הייתה המשך הפעלתם של מאות מבצעי "חפש והשמד" בכל רחבי דרום וייטנאם. הכוחות המרכזיים לביצועם של מבצעי טיהור אלה היו יחידות מוסקות.

החל מראשית שנות ה-60 החל צבא ארצות הברית לבנות יחידות יבילות אוויר בסדר גודל דיוויזיוני. היחידה הראשונה שהוסבה לכך הייתה דיוויזיית הפרשים הראשונה. בעקבותיה באו גם הדיוויזיה המוטסת ה-101^(st) (Airborne Division) והחטיבה המוטסת ה-173^(rd) (Airborne Brigade). הטכניקות ותורות הלחימה, שפותחו בדיוויזיית הפרשים הראשונה הן אחרי אימונים והן בעקבות הפקת לקחים מקרבות, הוטמעו בשאר היחידות של צבא היבשה ושל המארינס.

על סמך לקחים אלה נקבע כי לכל דיוויזיה וחטיבה יהיו מסוקים אורגניים בדומה לכוחות הארטילריה וההנדסה. אומנם מסוקים פעלו בווייטנאם כבר מראשית המעורבות האמריקנית בשלהי שנות ה-50, אך המערכה בעמק יא דראנג הייתה הראשונה שבה נעשה שימוש מסיבי במסוקים לסוגיהם השונים. המסוקים הזרימו אספקה לכוחות הקרקע, פינו פצועים, הביאו תגבורות, אך חשוב מכך: עזרו ליצור מסה קריטית של לוחמים ושל אמצעי לחימה (בעיקר ארטילריה יבילת אוויר) כשנוצר מגע עם האויב.³¹ יתר על כן, הנחתת כוחות מנעה נפילה לתוך מארבים והביאה לכיתור יחידות אויב ולהשמדתן. מודל זה היה המוביל במהלך המלחמה, ותורת הלחימה רק השתכללה עם השנים. המסוק התגלה כפלטפורמת הלחימה היעילה ביותר נגד לוחמי גרילה, שכן הוא הפך את החי"ר לכוח בעל גמישות תנועה רבה ביותר. באמצעות המסוקים יכלו חיילי הרגלים האמריקנים להופיע כמעט בכל מקום שבו הם נדרשו. יתר על כן, עצם העובדה שהאספקה הגיעה אף היא באמצעות מסוקים איפשרה לחיילים לשאת את הציוד ההכרחי בלבד, מה שהגביר עוד יותר את ניידותם. המסוק הפך להיות הסמל המוביל של המעורבות הצבאית של ארצות הברית בווייטנאם, ומראה של עשרות מסוקים נוחתים בשדות הקרב של וייטנאם היה נפוץ למדי.³² בשיאה של המלחמה הגיעה כל יחידת רגלים ומארינס לשדה הקרב במסוקים, תוספקה ותוגברה באמצעות מסוקים ובמקרה הצורך אף פונתה באמצעות מסוקים.

במהלך הקרבות בעמק יא דראנג שימשו המסוקים גם כארטילריה מעופפת. על מסוקים מדגם "יואי" - UH-1

הסבתו של ה"יואי" ממסוק סער להובלת כוחות למסוק המוש (Gunship) מסמלת את תחילת השימוש במסוקי קרב

האמריקני לא ידעו כמה אנשי וייט-קונג יש להרוג לפני שתגיע נקודת השבירה.²⁵

וסטמורלנד ראה את מלחמת וייטנאם כמלחמת התשה נגד אויב בעל משאבים אנושיים מוגבלים, ולכן קבע כי הדרך היחידה להעריך את הפגיעה בו היא בספירת חלליו לאחר כל פעולה קרבית. מעניין לציין כי אף שידוע היה כי ישנה הגזמה בהערכת מספרם של הרוגי האויב, הרי בראיון שנערך עם מפקד צבא צפון-וייטנאם, גיאפ, הוא הודה כי מספר האבדות בקרב הקומוניסטים הגיע לחצי מיליון (נכון ל-1969).²⁶ הערכה זו הייתה קרובה מאוד לנתונים הרשמיים של צבא ארצות הברית, שהתבססו על "ספירת הגופות" משדות הלחימה. מוילר טוען כי הנתון שמסר גיאפ היה נכון ולא נועד לשרת מטרות תעמולתיות כלשהן.²⁷ כיצד ייתכן שהאמריקנים הגזימו מאוד ב"ספירת הגופות", אך הנתון הסופי שהם מסרו בדבר אבדות הקומוניסטים תאם את המציאות? התשובה לכך פשוטה: במקרים רבים לא יכלו האמריקנים לבצע "ספירת גופות". היו לכך כמה סיבות:

- תנאי השטח בווייטנאם (ג'ונגלים וביצות) הקשו על מציאת גופות.²⁸
- הקומוניסטים עשו מאמצים כבירים לפנות את גופות חלליהם משדה הקרב.²⁹
- ניתן לשער במידה רבה של ודאות כי קומוניסטים רבים מתו כתוצאה ממחלות, מתת-תזונה או מהעדר טיפול רפואי הולם בעקבות פציעות קרביות.
- לא נערכו "ספירות גופות" לאחר הרעשות ארטילריות ותקיפות אוויריות. קשה לשער כי ניתן היה למצוא גופות

עם כיבושה של דיאן-ביאן-פו, אלא שהפעם הם נכשלו לחלוטין בשל עליונותה המוחצת של ארצות-הברית בכוח אש, ובמיוחד בכוח אש מהאוויר. יתר על כן, גם המתקפה הכוללת של הווייט-קונג בראשית 1968 (מתקפת טט) נשברה אל מול העוצמה האמריקנית. מתקפת טט מציינת את השלב שבו חוסל כמעט כליל הווייט-קונג ואת השלב שבו גברה המעורבות הצפון-וייטנאמית במלחמה. אך נדרשו לצפון-וייטנאמים עוד ארבע שנים כדי להוציא לפועל תוכנית חדשה במתכונת של 1965, קרי ניסיון לבתר את דרום-וייטנאם לשניים. ב-30 במארס 1972 פתחה צפון-וייטנאם במתקפה כוללת במטרה לכבוש את דרום-וייטנאם. במתקפה הפעילה צפון-וייטנאם מסגרות חטיבתיות ודיוויזיוניות, שכללו גם כוחות שריון וארטילריה. מובן שצפון-וייטנאם ניצלה את הקטנתו של הסד"כ האמריקני בווייטנאם. (בתחילת 1972 נותרו בווייטנאם כ-150 אלף חיילים אמריקנים, לעומת כ-184 אלף חיילים בסוף 1965 ויותר מחצי מיליון ב-1969. בשלהי 1972 כבר ירד מספר החיילים האמריקנים בווייטנאם לכ-47 אלף). אך גם מתקפה זו נהדפה - בעיקר הודות לשימוש המסיבי שעשתה ארצות-הברית בכוח האווירי שלה.³⁶

לאחר מכן נדרשו לצפון-וייטנאמים עוד שלוש שנים עד לכיבושו הסופי של הדרום. יש לזכור כי אחרון החיילים האמריקנים עזב את דרום-וייטנאם בראשית 1973, וכי בווייטנאם נשארו רק כמה מאות יועצים צבאיים.

הלקח הישיר והעיקרי של הפיקוד הצפון-וייטנאמי לאחר יא דראנג היה כי יש לחזור לטקטיקות המסורתיות של לוחמת הגרילה, שכן אין לו שום סיכוי בהתמודדות חזיתית מול האמריקנים. באמצעות הגרילה קיוו הצפון-וייטנאמים להתיש את האמריקנים ולהמאיס עליהם את המלחמה.

האסטרטגיה של לוחמת הגרילה קובעת כי על לוחמי הגרילה, הנמצאים תמיד בנחיתות, לתקוף במקום ובזמן שבו הם יכולים לרכז עדיפות בכוח אדם ובעוצמת אש. אסטרטגיה זו הופעלה בהצלחה נגד הצרפתים. 88% מכלל תקריות האש וההיתקלויות במהלך מלחמת וייטנאם נערכו ביוזמת

האסטרטגיה של לוחמת הגרילה קובעת כי על לוחמי הגרילה, הנמצאים תמיד בנחיתות, לתקוף במקום ובזמן שבו הם יכולים לרכז עדיפות בכוח אדם ובעוצמת אש. אסטרטגיה זו הופעלה בהצלחה נגד הצרפתים. 88% מכלל תקריות האש וההיתקלויות במהלך מלחמת וייטנאם נערכו ביוזמת

האסטרטגיה של לוחמת הגרילה קובעת כי על לוחמי הגרילה, הנמצאים תמיד בנחיתות, לתקוף במקום ובזמן שבו הם יכולים לרכז עדיפות בכוח אדם ובעוצמת אש. אסטרטגיה זו הופעלה בהצלחה נגד הצרפתים. 88% מכלל תקריות האש וההיתקלויות במהלך מלחמת וייטנאם נערכו ביוזמת

האסטרטגיה של לוחמת הגרילה קובעת כי על לוחמי הגרילה, הנמצאים תמיד בנחיתות, לתקוף במקום ובזמן שבו הם יכולים לרכז עדיפות בכוח אדם ובעוצמת אש. אסטרטגיה זו הופעלה בהצלחה נגד הצרפתים. 88% מכלל תקריות האש וההיתקלויות במהלך מלחמת וייטנאם נערכו ביוזמת

האסטרטגיה של לוחמת הגרילה קובעת כי על לוחמי הגרילה, הנמצאים תמיד בנחיתות, לתקוף במקום ובזמן שבו הם יכולים לרכז עדיפות בכוח אדם ובעוצמת אש. אסטרטגיה זו הופעלה בהצלחה נגד הצרפתים. 88% מכלל תקריות האש וההיתקלויות במהלך מלחמת וייטנאם נערכו ביוזמת

האסטרטגיה של לוחמת הגרילה קובעת כי על לוחמי הגרילה, הנמצאים תמיד בנחיתות, לתקוף במקום ובזמן שבו הם יכולים לרכז עדיפות בכוח אדם ובעוצמת אש. אסטרטגיה זו הופעלה בהצלחה נגד הצרפתים. 88% מכלל תקריות האש וההיתקלויות במהלך מלחמת וייטנאם נערכו ביוזמת

האסטרטגיה של לוחמת הגרילה קובעת כי על לוחמי הגרילה, הנמצאים תמיד בנחיתות, לתקוף במקום ובזמן שבו הם יכולים לרכז עדיפות בכוח אדם ובעוצמת אש. אסטרטגיה זו הופעלה בהצלחה נגד הצרפתים. 88% מכלל תקריות האש וההיתקלויות במהלך מלחמת וייטנאם נערכו ביוזמת

תמונות מהמערכה ביא דראנג

(Huey) הותקנו מקלעים, מטולי רימונים ורקטות, והם הופעלו במשימות של סיוע אווירי קרוב. יעילותם הייתה רבה אף מזו של מטוסי הקרב, כיוון שנמצאו קרוב לשטח והיו יכולים להימנע מלפגוע בכוחות ידידותיים. הסבתו של ה"וואי" ממסוק סער להובלת כוחות למסוק חמוש (Gunship) מסמלת את תחילת השימוש במסוקי קרב. ב-1967 נכנס לשירות מבצעי מסוק ה"קובר" (AH-1), הנמצא בשימוש מבצעי עד היום.³³ השימוש במסוקים הביא לידי ביטוי מעשי את עוצמת האש האדירה של ארצות-הברית בשדה הקרב. למערכות השונות בכל מהלך המלחמה - ובמיוחד בהתנגשויות הגדולות - הנחיתו המסוקים כוחות רעננים, קידמו סוללות ארטילריה למתן סיוע אש טוב יותר,³⁴ שימשו כמטווחים לארטילריה הכבדה, ולעיתים קרובות היו אלה המסוקים שסיפקו כוח אש מסייע ליחידות שעל הקרקע. אין כמובן לשכוח שהמסוקים הביאו לפינוי מהיר של פצועים משדה הקרב - דבר שהביא לירידה דרסטית בשיעורי התמותה מפציעות בקרב הכוחות האמריקניים.

צבא צפון-וייטנאם: לקחים אסטרטגיים וטקטיים

ליחידות של צבא צפון-וייטנאם הייתה המערכה בעמק יא דראנג הפעם הראשונה שבה הן נפגשו עם מלוא העוצמה האמריקנית. התבוסה ביא דראנג הביאה את הפיקוד הצפון-וייטנאמי לשנות הן את האסטרטגיה והן את הטקטיקה בניהול המערכה נגד ארצות-הברית. צפון-וייטנאם הכירה בעובדה כי לא תוכל להתמודד מול עוצמת האש והטכנולוגיה העדיפה של ארצות-הברית. היעד האסטרטגי - לבתר את דרום-וייטנאם לשניים - נדחה עד לשלב שבו תפגין ארצות-הברית, לדעת הפיקוד הצפון-וייטנאמי, חולשה כללית בשדה הקרב.³⁵ ארצות-הברית מעולם לא הפגינה חולשה כזאת. לאחר יא דראנג התנגשו פעם נוספת יחידות אמריקניות וצפון-וייטנאמיות. היה זה במהלך ניסיון הנפל של צבא צפון-וייטנאם לכבוש את בסיס המארינס בקה סאן (ינאר-אפריל 1968). היה זה ניסיון של הצפון-וייטנאמים לחזור על ההישג שהשיגו מול הצרפתים ב-1954

כמעט בכל מקום ובכל זמן – אף בלילה, במזג אוויר קשה ובתנאי שטח קשים. מדובר היה במהירות כה רבה, עד כי הצפון־ווייטנאמים לא היו מסוגלים להגיב עליה ביעילות.

העליונות האמריקנית ביא דראנג לא נעלמה מעיני ה-MACV. מפקד הכוחות האמריקניים בווייטנאם, גנרל וסטמורלנד, הוא שהתווה את דרכה של המלחמה, למעשה עד סיומה. וסטמורלנד, כמפקד זירה, נהנה מעצמאות פיקודית כמעט מוחלטת, בדומה למפקדי זירות אחרים בהיסטוריה האמריקנית, דוגמת אייזנהאואר ומקארטור. תפיסתו הקונוונציונלית, שעוצבה במהלך מלחמת העולם השנייה ומלחמת קוריאה, קיבלה חיזוק נוסף לאור מהלך המערכה ביא דראנג. וסטמורלנד הוא שהתווה את האסטרטגיה (ואת הטקטיקה שנגזרה

ממנה) בווייטנאם ולא מפקדיו בצבא או במחלקת ההגנה. הוכחה ניצחת לעצמאותו הפיקודית ניתן למצוא בעובדה שהוא דחה את מסקנותיו של מחקר שערך מטכ"ל צבא היבשה. המחקר, שטען כי יש לשים דגש על התוכניות ל"השכנת שלום" ולא על הפעילות הצבאית, הגיע לידי וסטמורלנד חודשים מעטים לפני המערכה ביא דראנג. אין ספק כי עד אשר נלמדו עיקרי המחקר, כבר הופקו הלקחים מהמערכה ביא דראנג. לקחים אלה הפכו למודל הלחמה של צבא ארצות־הברית בחמש השנים שלאחר מכן.

המערכה ביא דראנג הייתה ניסוי בהפעלתם של כוחות יבילי אוויר ושל עוצמת אש נגד מסות של בני־אדם

הקומוניסטים. תקריות אלה היו בעיקר התקפות על מוצבים מבודדים של צבא ארצות־הברית ועל כוחות של צבא דרום־ווייטנאם. כמחצית מההיתקלויות (Fire Fights) בלשון הצבאית האמריקנית) היו מארבים לסיורים וליחידות עד לסדר גודל פלוגתי. מאותו רגע שהכוחות תוגברו, והופעלה עוצמת האש המסיבית של הצבא האמריקני, נסוגו הכוחות הקומוניסטיים משדה הקרב.³⁷ היה זה לקח ברור ממערכת יא דראנג – שם השמידה העוצמה האמריקנית גייסות קומוניסטיים רבים.

כמו כן שאפו הקומוניסטים לנהל את הקרבות בטווח קרוב לוחמים האמריקנים, כיוון שכך נמנעו מאלה האחרונים סיוע ארטילרי או סיוע אווירי מחשש שייפגעו מ"אש ידידותית".³⁸ בניסיון לנטרל את

השימוש הרב במסוקים – ובמיוחד תגבור כוחות והקפצת כוחות למטרות איגוף – הניחו הקומוניסטים מארבים בשטחי נחיתה אפשריים, שבהם שיערו כי ינחתו המסוקים. במהלך 1966-1971 איבדו האמריקנים יותר מ־2,000 מסוקים מסוגים שונים, כ־18% מהסד"כ שלהם. מדובר בקצב של כמעט מסוק ליום.³⁹ אבודות אלה מעולם לא הרתיעו את האמריקנים מלהשתמש באינטנסיביות במסוקים. יתר על כן, הם פיתחו שיטות שונות לטיהור שטחי נחיתה מנוכחות עוינת. מסוקי הסער להובלת גייסות ציודו במקלעים, אל המסוקים נלוו מסוקי קרב, ופעמים רבות קדמו להנחתת הכוחות ריכוך ארטילרי או ריכוך באמצעות מטוסים. יתר על כן, הטייסים האמריקנים פיתחו שיטות נחיתה, אשר קיצרו מאוד את משך השהייה של המסוקים על הקרקע, ואילו הגייסות הנוחתים תורגלו כי מייד אחרי הנחיתה יש להסתער קדימה כדי לחסל מקורות אש. למעשה, עד לסיומה של המלחמה לא ניתן היה לראות צמצום בשימוש שעשו האמריקנים במסוקים. ההפך הוא הנכון.⁴⁰

סיכום

המערכה ביא דראנג הייתה ניסוי בהפעלתם של כוחות יבילי אוויר ושל עוצמת אש נגד מסות של בני־אדם. הטקטיקה שהפעילו הצפון־ווייטנאמים פעלה בהצלחה נגד הצרפתים והנחילה להם ניצחונות גדולים. טקטיקה זו הייתה טובה גם נגד הגייסות של דרום־ווייטנאם. ואכן, עד למעורבות המסיבית של ארצות־הברית בווייטנאם הייתה ידם של הקומוניסטים על העליונה בכל התמודדות עם הכוחות של צבא דרום־ווייטנאם. אך הטקטיקה של הצפון־ווייטנאמים הייתה מעוררת רחמים אל מול העליונות הטכנולוגית ועוצמת האש של הצבא האמריקני. היחידות של צבא צפון־ווייטנאם נכשלו בהתמודדות נגד התמרון האווירי, שרק הלך והשתכלל, ונגד עוצמת האש של האמריקנים. צבא ארצות־הברית היה מסוגל לרכז במהירות מסות אנושיות ולוגיסטיות

הערות

1. Harry G. Summers, **On Strategy – A Critical Analysis of the Vietnam War**, Novato, 1982, 1
 2. Bruce Palmer, **The 25-Year War: America's Military Role in Vietnam**, Lexington, 1984, 171
 3. ראו, למשל, Summers, שם, עמ' 69. לסיכום הגישה ראו: R. Vickers, "U.S. Military Strategy and the Vietnam War", in: Jayne S. Werner and Luu Doan Huynh (eds.), **The Vietnam War**, Armonk, 1993, 114-116
 4. Jeffery J. Clarke, **Advice and Support: The Final Years, 1965-1973**, Washington D.C., 1988, 69-74
 5. למהלך האירועים ראו: Shelby Stanton, **Green Berets at War - U.S. Army Special Forces in Southeast Asia 1956-1975**, Novato, 1986, 112-116
 6. Shelby Stanton, **The Rise and Fall of an American Army - U.S. Ground Forces in Vietnam, 1965-1973**, Novato, 1985, 56
 7. Spencer C. Tucker (ed.), **Encyclopedia of the Vietnam War - A Political, Social, and Military History (vol. 1)**, Santa Barbara, 1998, 309. לתיאור נרטיבי מרתק על המערכה בעמק יא דראנג ראו: Harold G. Moore and Joseph L. Galloway, **We Were Soldiers Once... and Young**, New York, 1992
 8. John A. Cash, "Fight at la Drang", in: John A. Cash, John Albright and Allan W. Sandstrum, **Seven Firefights in Vietnam**, Office of the Chief of Military History - United States Army, Washington D.C., 1985, 3-40
 9. Samuel B. Griffith, **Mao Tse-Tung: On Guerrilla Warfare**, New York, 1966, 20-26
- טועה מאוד רס"ן עידו (כיום סא"ל) במאמרו על האסטרטגיה והטקטיקה של האמריקנים בווייטנאם ("האסטרטגיה והטקטיקה האמריקניות במלחמת וייטנאם, 1965-1968, מערכות 333, 1993

שנשלטה על ידי יחידות של צבא צפון-ווייטנאם. 56 חיילים אמריקנים נהרגו במהלך כיבוש הגבעה, שננטשה זמן קצר לאחר מכן. 19. "Dink" ו"Hook" היו ביטויי גנאי שבהם השתמשו החיילים האמריקנים לתיאור האויב האסיאתי החל מהמלחמות על הפיליפינים בסוף המאה ה-19 ובכלל זה במלחמת וייטנאם.

20. Ebert, *A Life in a Year*, 227. יש לזכור כי קצין קרבי שירת בחזית חצי שנה בלבד, בעוד שחייל שירת שנה, ואילו חייל במארינס שירת 13 חודשים.

22. שם, עמ' 230-231.

23. יש לציין כי שיטה זו לא הומצאה בווייטנאם. גם במלחמת העולם השנייה, ובמיוחד במלחמת קוריאה, השתמשו האמריקנים ב"ספירת גופות" בתור מדד להצלחת הצבא בכל רמות הביצוע. החל מאביב 1951 נאסר על היחידות של צבא ארצות הברית לחצות את קו הרוחב 38, וכיבוש שטחים כבר לא היה המדד לתבוסת הקומוניסטים. ראו: Scott S. Gartner and Marissa E. Myers, "Body Counts" and Success in the Vietnam and Korean War", in: *Journal of Interdisciplinary*

Bruce Palmer, *The 25 History* 25 (3) 1995, 378-388 *year War: America's Military Role in Vietnam*, New York, 1985, 164-165.

24. טל טובי, "הפניקס - תוכנית החיסולים האמריקנית", *מערכות*, 382, פברואר 2002, עמ' 38.

25. John E. Mueller, "The Search for the 'Breaking Point' in Vietnam; The Statistics of a Deadly Quarrel", in: *International Studies Quarterly*, 24 (4) 1980, 499 *Washington Post*, 6.4.69.

26. Mueller, "The Search for the 'Breaking Point' in Vietnam", 506.

27. לאחר כמה ימים היו היחידות האמריקניות חוזרות למקומות שבהם נערכו קרבות כדי לגלות את גופות ההרוגים בעזרת הצחנה שהפיצו.

28. Nathan Leites, *The Viet Cong Style of Politics*, Santa Monica, 1969, 155-156. לייטס מבסס את מחקרו על ראיונות שנערכו עם שבויים ועם עריקים קומוניסטים. מהראיונות עולה כי בניסיון להסתיר את מספר החללים לא דווח אף למשפחות על נפילת יקיריהן. שם, עמ' 159-158.

29. Tai sung An, *The Vietnam War*, Cranbury, 1998, 341-342.

30. Shelby Stanton, *The 1st Cav in Vietnam - Anatomy of a Division*, Novato, 1999, 45.

31. על חוויותיו של טייס מסוק בקרב יא דראנג ראו: Robert Mason, *Chickenhawk*, London, 1996, 137-192 (שתורגם גם לעברית בשם *ינץ*) מתוארות, בין היתר, טקטיקות הפעלה של מסוקים.

32. John J. Tolson, *Airmobility 1961-1971*, Department of the Army, Vietnam Studies, Washington D.C., 1989, 144-147.

33. במהלך המערכה ביא דראנג ירו תותחי ה-105 מ"מ (יבילי אוויר) יותר מ-33 אלף פגזים, כאלף פגזים ביום.

34. Nguyen Vu Tung, "Coping with the United States: Hanoi's Search for an Effective Strategy", in: Peter Lowe (ed.), *The Vietnam War*, London, 1998, 45-58.

35. Clarke, *Advice and Support: The Final Years, 1965-1973*, 481-490.

36. Stanton, *The Rise and Fall of an American Army*, 86.

37. Spencer C. Tucker, *Vietnam*, Lexington, 1999, 123, 133.

38. לשם השוואה: הסובייטים איבדו במהלך מלחמת אפגניסטן שניים-שלושה מסוקים בשבוע.

39. נתונים סטטיסטיים ראו באתר:

40. <http://members.aol.com/warlibrary/vwheli.htm>

עמ' 14-21). נוסף על טעויות קריטיות בשימוש במושגים, בתרגומם או בפירושים, הרי דיונו בתוכניות "השכנת שלום" (עמ' 18-20) מוטעה מיסודו. ארצות הברית הפעילה לבדה את תוכניות "השכנת שלום", בלי לערב בהן את הדרום-וייטנאמים (מדובר בתוכנית Civilian Irregular Defense Group, שהופעלה על ידי הכוחות המיוחדים ובתוכנית Combined Action Platoon, שהופעלה על ידי המארינס). מעיון בחומר ארכיוני ניתן ללמוד עד כמה לחצה ארצות הברית על ממשלת דרום-וייטנאם להגביר את מעורבותה בתוכניות האלה.

10. Vickers, "U.S. Military Strategy and the Vietnam War", 116-118; Gary R. Hess, "The Unending Debate: Historians and the Vietnam War", in: *Diplomatic History* 18 (2) 1994, 243.

11. Willard Pearson, *The War in the Northern Provinces 1966-1968*, Department of the Army - Vietnam Studies, Washington D.C., 1991, 6-15; George L. MacGarrigle, *United States Army in Vietnam - Combat Operations: Taking the Offensive, October 1966 to October 1967*, Washington D.C., 1998, 17-24.

12. Andrew F. Krepinevich, *The Army and Vietnam*, Baltimore, 1986, 169; Stanton, *The Rise and Fall of an American Army*, 60-61.

13. שיטת "ספירת הגופות" הופעלה בווייטנאם על ידי מזכיר ההגנה רוברט מקנמרה. מקנמרה, כבוגר בית-הספר לעסקים של אוניברסיטת הווארד וכנשיא חברת "פורד", חיפש דרך כמותית להעריך את הצלחת הצבא בווייטנאם במושגי ייצור תעשייתיים.

14. 442, *The Pentagon Papers*, (vol. 4), Gravel. מטרתה של קונספציה "מטחנת הבשר" הייתה להביא לידי ביטוי את עוצמת האש האדירה של ארצות הברית מול מסות כוח האדם של הסינים (בקוריאה) ושל הווייטנאמים. הסינים נלחמו בשיטה של מתקפות גלי אדם. על יעד מסוים הסתערו עשרות אלפי לוחמים ללא התחשבות במספר האבדות. בסופו של דבר היה היעד נכבש, כיוון שהמתגוננים לא יכלו לייצר אש במידה כזאת שתבלום את המסות האנושיות. ישנן עדויות כי גם בווייטנאם נקטו הווייטקונג וצבא צפון-וייטנאם שיטה זו. הדרך היחידה לעצור את גלי האדם המסתערים הייתה באמצעות שימוש מסיבי בכוח אש - בעיקר תקיפות אוויריות וארטילריה - תחום שבו הייתה לארצות הברית עליונות מוחלטת.

15. כל יחידה קיבלה ציון בהתאם ליחס שבין האבדות שספגה לאבדות שהסבה לאויב. הציון ניתן לפי השקלול שלהלן:

הציון	יחס ההריגה
מצוין	1:50
טוב (בשטח בנוי)	1:25
כמעט טוב (בשטח פתוח)	1:25
מניח את הדעת	1:15
ממוצע	1:10
גרוע	1:5
מקור:	

James F. Dunnigan and Albert A. Nofi, *Dirty Little Secrets of the Vietnam War*, New York, 1999, 76.

16. Krepinevich, *The Army and Vietnam*, 203.

17. Christian G. Appy, *Working-Class War - American Combat Soldiers and Vietnam*, Chapel Hill, 1993, 156, 159, 227.

על "ספירת גופות" ראו: James R. Ebert, *A Life in a Year - The American Infantryman in Vietnam, 1965-1972*, Novato, 1993, 272-275.

18. במהלך 11-20 במאי 1969, במסגרת מבצע רחב היקף, ניסו יחידות של הדיוויזיה המוסטת ה-101 לכבוש את גבעה 937 (Dong Ap Bia),